

LEWIATAN

Polska Konfederacja
Pracodawców Prywatnych
Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 3
00-727 Warszawa

tel. (+48) 22 55 99 900
fax (+48) 22 55 99 910
lewiatan@pkpplewiatan.pl
www.pkpplewiatan.pl

Polish Confederation of
Private Employers
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168

tel. (+32) 2 73 21 306
www.pkpplewiatan.pl
www.lewiatanineu.pl

member of BUSINESSEUROPE

Warszawa, 23 kwietnia 2012 r.

PKPP/234/62/BW/2012

Pan

Jerzy KOZDRÓŃ

Przewodniczący

Podkomisja nadzwyczajna do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy
Kodeks cywilny (druk nr 74)

W nawiązaniu do posiedzenia Podkomisji, które odbyło się 28 marca 2012 r. oraz odnosząc się do opinii prawnej do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk 74), autorstwa dr Romana Trzaskowskiego z Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, zleconej przez komisję, przekazujemy nasze uwagi do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk nr 74).

Henryka Bochniarz

Prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

Do wiadomości:

Pan Jarosław Gowin – Minister Sprawiedliwości

Pan Krzysztof Kwiatkowski – Przewodniczący, Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach;

**Uwagi PKPP Lewiatan do
rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk nr 74),
oraz do
opinii prawnej do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy k.c. (druk 74),
autorstwa dr Romana Trzaskowskiego z Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości,
w zakresie odnoszącym się do art. 3 nowelizacji**

I. Uwagi wstępne:

Projekt ustawy zakłada uchwalenie art. 3, na podstawie, którego do zasiedzenia służebności przesyłu wlicza się okres posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu istniejący przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. z zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), jednakże nie więcej niż o połowę czasu wymaganego do zasiedzenia. **PKPP Lewiatan podtrzymuje stanowisko, zgodnie z którym, zmiana ta w sposób nieuzasadniony pogarsza, a jednocześnie różnicuje sytuację przedsiębiorców.**

Mając powyższe na uwadze, PKPP Lewiatan postuluje następujące brzmienie art. 3:

„Art. 3. Do zasiedzenia służebności przesyłu wlicza się okres posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu istniejący przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731).”

II. Uwagi do opinii prawnej zleconej przez Komisję¹:

W opinii sporządzonej przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, autor odnosi się m.in. do nowelizacji art. 3. Wnioski w nim zawarte, częściowo pokrywają się z argumentacją PKPP Lewiatan, zawartą w stanowisku PKPP Lewiatan przekazanym Podkomisji 15 marca 2012 r.². W opinii zleconej podkreśla się, że jakkolwiek obecny kształt art. 3 projektu ustawy nie budzi wątpliwości, co do zgodności z konstytucją, to jednak nadal może wywoływać pewne zastrzeżenia³. Autor stwierdza też, że: *„Zasadne wydaje się dopuszczenie możliwości doliczenia do okresu zasiedzenia służebności przesyłu władztwa faktycznego istniejącego przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu, jeżeli w świetle obecnie obowiązujących przepisów prowadziłoby ono do zasiedzenia takiej służebności.”*⁴ Z tym twierdzeniem należy się zgodzić. W dalszej części autor stwierdza natomiast, że w tym kontekście rozwiązanie zaproponowane w art. 3, wydaje się rozsądnym kompromisem, gdyż od 2003 r., a więc od

¹ Opinia prawna z dnia 17 kwietnia 2012 r. do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk 74), autorstwa dr Romana Trzaskowskiego z Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości, zleconej przez komisję w związku z rozpatrzeniem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk nr 74)

² Stanowisko PKPP Lewiatan Lewiatan do projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny (druk sejmowy nr 74) z dnia 15 marca 2012 r., sygn. PKPP/BW/158/37/2012

³ *Ibidem* przypis 1

⁴ *Ibidem* przypis 1

momentu, w którym Sąd Najwyższy jednoznacznie dopuścił możliwość umownego ustanowienia służebności gruntownej umożliwiającej korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym do korzystania z urządzeń przesyłowych⁵, uczestnicy obrotu winni się liczyć z ewentualnością zasiedzenia stosownej służebności. W naszej ocenie trudno się zgodzić z takim stanowiskiem. W naszej ocenie, właśnie z tego powodu, że od 2003 Sąd Najwyższy dopuścił możliwość ustanowienia ww. służebności, a nadto również jej zasiedzenie⁶, skrócenie możliwości doliczenia okresu samoistnego posiadania służebności o połowę, wydaje się niesprawiedliwe. Zwraca na to zresztą uwagę sam autor, stwierdzając, że: *„trzeba jednak mieć na względzie, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa, dopuszczającego możliwość zasiedzenia służebności „o treści odpowiadającej służebności przesyłu” (a więc bez konieczności wskazywania nieruchomości władnącej), proponowane rozwiązanie (tj. art. 3) – ograniczające okres posiadania podlegający doliczeniu – stanowi regres z punktu widzenia interesów przedsiębiorców*⁷.” Z uwagi bowiem na konstrukcyjną tożsamość służebności przesyłu i służebności „o treści odpowiadającej służebności przesyłu”, orzecznictwo to otwierało w zasadzie drogę do pełnego doliczenia okresu posiadania służebności „o treści odpowiadającej służebności przesyłu”, przy obliczaniu okresu zasiedzenia służebności przesyłu. Dalej autor stwierdza, że również przyjmując, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu istniała możliwość zasiedzenia służebności „przesyłowej” skonstruowanej jako tradycyjna służebność gruntowa, *„bardziej naturalne wydaje się dopuszczenie możliwości pełnego doliczenia okresu posiadania takiej służebności przy obliczaniu okresu potrzebnego do zasiedzenia służebności przesyłu (...)”*⁸. PKPP Lewiatan w całości podziela ten pogląd.

Poza tym autor stwierdza, że: *„pożądana byłaby szersza regulacja porządkująca, która przewidywałaby przekształcenie już ustanowionych albo zasiedzianych służebności „przesyłowych” skonstruowanych na bazie tradycyjnej służebności gruntowej, w służebność przesyłu*⁹ - pogląd ten też wydaje się słuszny.

Podsumowując, pomimo, iż autor ww. opinii zleconej stwierdza, że projektowany art. 3 zasługuje na aprobatę, z pewnymi zmianami redakcyjnymi i jest zgodny z konstytucją, to jednocześnie **pada jednoznaczne stwierdzenie, że przy uwzględnieniu dotychczasowego orzecznictwa jego uchwalenie pogorszy położenie przedsiębiorców przesyłowych**¹⁰. W ocenie PKPP Lewiatan w sposób nieuzasadniony.

III. Wnioski:

W ślad za naszym wcześniejszym stanowiskiem przypomnienia wymaga, że cel i *ratio legis* art. 10 ustawy z 28 maja 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny – (Dz. U. Nr 55, poz. 321), na który powołują się autorzy przedmiotowego projektu, polegał na SKRÓCENIU okresu zasiedzenia nieruchomości (służebności). Tymczasem projektowany art. 3 ma na celu WYDŁUŻENIE okresu zasiedzenia w porównaniu ze stanem obowiązującym obecnie. Mając

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02

⁶ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., sygn.: III CZP 89/08

⁷ *Ibidem* przypis 1

⁸ *Ibidem* przypis 1

⁹ *Ibidem* przypis 1

¹⁰ *Ibidem* przypis 1

powyższe na uwadze, chybiony jest argument, że zmiana w art. 3 zaproponowana została na wzór ww. art. 10 ustawy, gdyż sens tej normy był i jest dokładnie odwrotny.

Przyjmując, że ustawa wejdzie w życie w obecnym brzmieniu, to wówczas:

1. Jeżeli termin prowadzący do zasiedzenia upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (wejście w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw) to w takim przypadku istnieje możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (III CZP 89/08).
2. Jeżeli natomiast termin prowadzący do zasiedzenia upłynął po dniu 3 sierpnia 2008 r. (do czasu wejścia w życie projektowanych zmian) - możliwe jest doliczanie przez posiadacza okresu posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu w całości, bez konieczności jego ograniczania nie więcej niż o połowę czasu wymaganego do zasiedzenia. Sądy uwzględniają okres posiadania sprzed wejścia w życie przepisów o służebności przesyłu i orzekają zasiedzenie. Ponadto zgodnie z 305⁴ k.c. - do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych.
3. Po wejściu w życie projektowanych zmian do zasiedzenia służebności przesyłu będzie wliczany okres posiadania służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu istniejącej przed wejściem w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), jednakże nie więcej niż o połowę czasu wymaganego do zasiedzenia.

Tym samym sytuacja przedsiębiorcy któremu okres zasiedzenia upłynie przed dniem wejścia w życie ustawy będzie diametralnie odmienna od sytuacji przedsiębiorcy, któremu termin ten upłynąłby dzień po wejściu w życie ustawy. Jeszcze inna będzie sytuacja przedsiębiorcy, któremu termin upłynął przed dniem 30 maja 2008 r. Zróżnicowanie to nie wydaje się zasadne.

Na uwagę zasługuje także fakt, że przepis, o którym mowa w art. 3 projektu ustawy nie został wprowadzony wraz z Ustawą z dnia 30 maja 2008 r., a wprowadzenie go obecnie spowoduje nierówne traktowanie podmiotów występujących o stwierdzenie zasiedzenia w krótkim odstępie czasu. W uzasadnieniu projektu zmian – str. 14 druku sejmowego nr 74 – zostało stwierdzone, że przedkładany projekt nie zmienia podstawowych założeń Ustawy z dnia 30 maja 2008 r., lecz uszczegóławia obowiązujące rozwiązania tak, aby ich stosowanie nie nastroczało w praktyce trudności. W naszej ocenie art. 3 projektowanej ustawy w sposób zasadniczy zmienia postanowienia ww. Ustawy z dnia 30 maja 2008 r., a nie tylko je doprecyzowuje. Jest to norma o charakterze intertemporalnym, jednakże w przeciwieństwie do art. 10 ustawy z 28 maja 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny – (Dz. U. Nr 55, poz. 321), na którym opierają się autorzy projektu, w naszej ocenie nienależyce uzasadniona.

PKPP Lewiatan, 20 kwietnia 2012 r.

PKPP/234/62/BW/2012